

Dansk dagtilbudsforskning halter bagefter

Minianalyse

Baggrund

Denne minianalyse giver et indblik i dansk dagtilbudsforskning fra 2018 til 2020. Tallene er hentet fra de årlige kortlægninger af skandinavisk dagtilbudsforskning, som Norge, Sverige og Danmark siden 2006 har samarbejdet om at identificere, kvalitetsvurdere og formidle primært gennem databasen NB-ECEC (Nordic Base of Early Childhood Education and Care). Databasen opdateres årligt med forskning fra et til to år tilbage i tid.

I 2022 blev Partnerskab for børneforskning etableret med henblik på at forestå en langsigtet, strukturel styrkelse af den pædagogiske forskning rettet mod de mindste børn i alderen 0-6 år og understøtte praksisrettet forskning. Denne minianalyse kan spille ind i dette arbejde med en karakteristik af den danske dagtilbudsforskning i perioden 2018-2020.

Hovedresultater

- Analysen viser en stigning i antallet af skandinaviske studier, der omhandler dagtilbud for 0-6 årige. I 2020 blev der publiceret 223 studier i alt fra Danmark, Sverige og Norge. Til sammenligning blev der i 2006 publiceret i alt 52 studier.
- Danmarks forskningsbidrag er dog faldet i andel. I 2006 stod Danmark for mere end 1/3 af bidragene i kortlægningen, mens det i 2020 var 18 %, svarende til 40 studier. Sverige bidrager i 2020 med 101 studier og Norges bidrag er 82 studier.
- Sammenlignet med Norge og Sverige bliver et stort antal af de danske studier hvert år vurderet til at være af lav kvalitet. I 2018 blev 36 % af de danske studier vurderet til at være af lav kvalitet svarende til 14 studier. I 2019 var det 35 % svarende til 11 studier, mens 50 % af studierne fra 2020 er blevet vurderet til at være af lav kvalitet.
- Blandt de danske studier er der en klar overvægt af kvalitative studier. I perioden 2018-2020 anvendte mere end 70 % af studierne udelukkende kvalitative dataindsamlingsmetoder. Blandt de kvalitative studier er de fleste studier af deskriptiv karakter.

Kontakt

Hanna Bjørnøy Sommersel, hbs@eva.dk, Danmarks Evalueringsinstitut

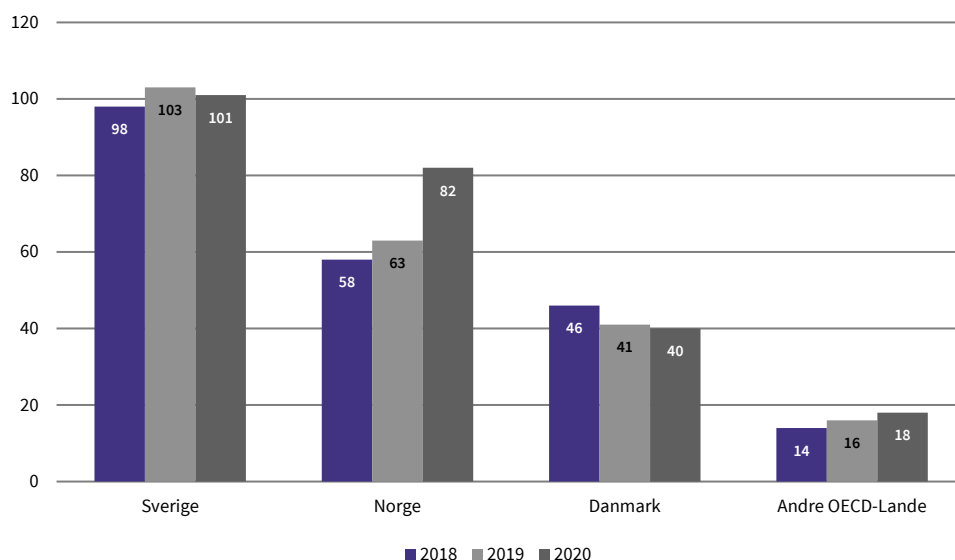
DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Danmark bidrager med færre og færre forskningspublikationer

Da den første kortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning blev udgivet i 2006, stod Danmark for mere end 1/3 af studierne. Af de i alt 52 studier, der indgik dengang, stod Danmark for 17 studier, mens 22 bidrag kom fra Sverige og 13 studier kom fra Norge. Siden 2009 har Danmark dog været det land, der har bidraget med færrest forskningspublikationer. I dag er det Sverige, der har sat sig i førersædet, når det handler om, hvem der har udgivet mest forskning på dagtilbudsområde, jf. figur 1. Zoomer vi ind på 2020, blev der i alt offentliggjort 201 studier, hvoraf Sverige stod for lidt over halvdelen (101 studier). For Danmarks vedkommende blev der i 2020 identificeret 40 studier svarende til 18 %, mens Norge stod for 34 % svarende til 82 studier.

FIGUR 1

Studier fordelt på land 2018-2020, antal

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af data fra Stavanger Universitet.

Bemærk: Komparative studier, der både inkluderer ét eller flere af de tre skandinaviske lande samt et land uden for Skandinavien, er også registreret under *Andre OECD-land*. Disse studier optræder derfor to eller flere steder.

Kvaliteten af forskningen er svingende

Den årlige kortlægning af skandinavisk dagtilbudsforskning screener og vurderer forskningen for relevans og kvalitet efter gængse internationale standarder. Det er et skandinavisk forskerpanel, der står for vurderingen sammen med Kunnskapssenter for Utdanning ved Universitetet i Stavanger. Den forskning, der indgår i kortlægningen, er studier, der direkte retter sig mod dagtilbud for 0-6 årige i et eller flere af de skandinaviske lande. Kvalitetsvurderingerne bygger på kvalitetskriterier udviklet ved University of London (EPPI-center) og er suppleret med yderligere kriterier målrettet kvalitativ forskning.

Studierne vurderes overordnet efter:

- Gennemsigthed i forhold til indhold, mål, data samt metoder
- Reliabilitet og validitet
- Generaliserbarhed/implikationer for praksis

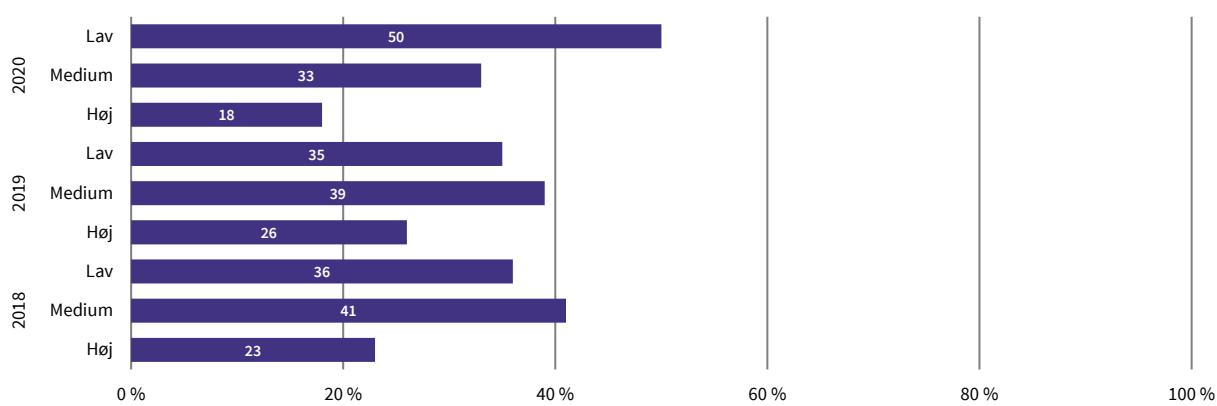
- Bias og etiske overvejelser.

Studiernes kvalitet vurderes af to uafhængige reviewere og får en samlet vurdering på lav, medium eller høj kvalitet. Den forskning, der er vurderet til at være af tilstrækkelig kvalitet (medium eller høj), indgår i databasen www.nb-ecec.org.

Som det fremgår af figur 2, er der et stort antal af de danske studier, der hvert år vurderes til at være af lav kvalitet. I 2018 blev 36 % vurderet til at være af lav kvalitet svarende til 14 studier, i 2019 var det 35 % svarende til 11 studier, mens 50 % af studierne publiceret i 2020 blev vurderet til at være af lav kvalitet.

FIGUR 2

Kvaliteten af dansk dagtilbudsforskning fordelt på 2018-2020, pct.

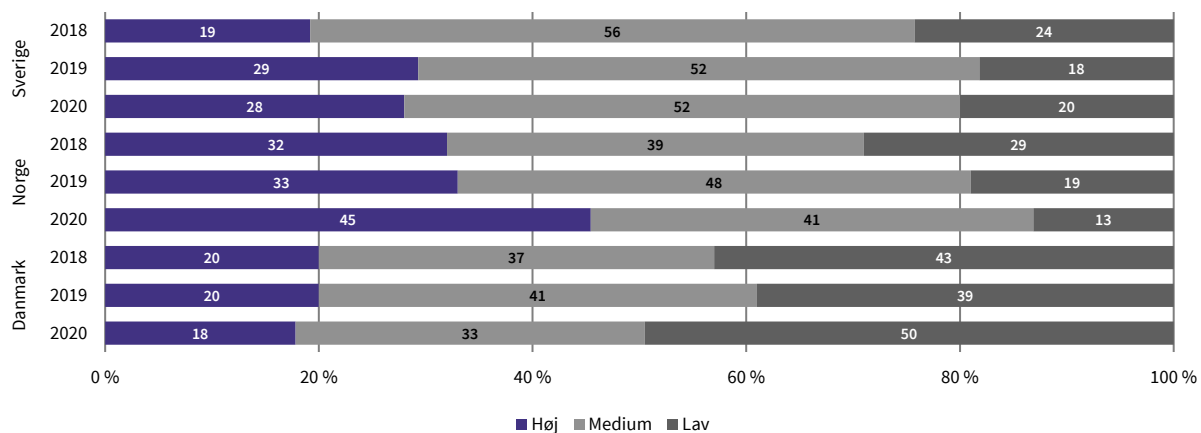

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af data fra Stavanger Universitet

Sammenligner vi kvalitetsvurderingerne på tværs af de tre skandinaviske lande, adskiller Danmark sig fra de to andre lande. Ser vi på Sverige, blev 20 studier fra 2020 svarende til 20 % vurderet til at være af lav kvalitet, mens det samme gælder for 11 studier fra Norge svarende til 13 %.

FIGUR 3

Forskningskvalitet Danmark, Norge og Sverige 2018-2020, pct.

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af data fra Stavanger Universitet

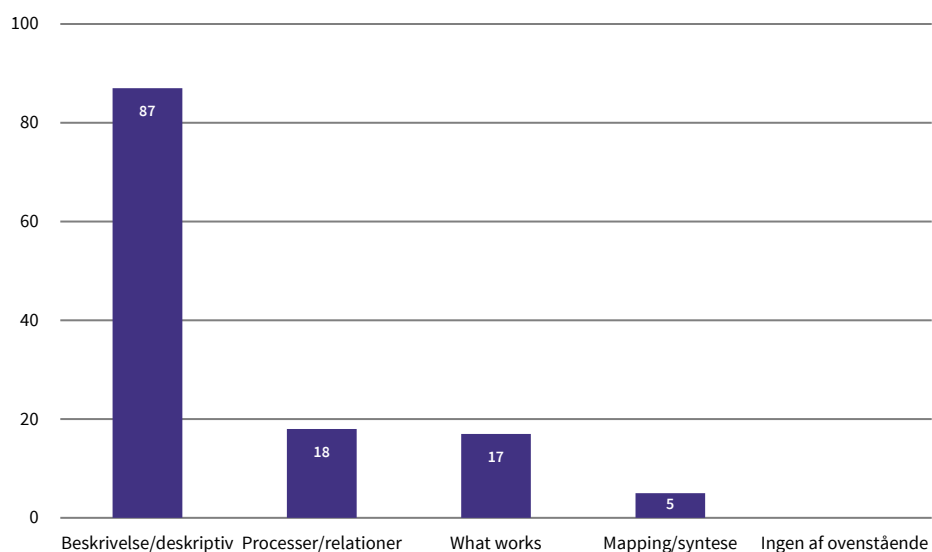
Bemærk: Komparative studier, der både inkluderer ét eller flere af de tre skandinaviske lande samt et land uden for Skandinavien, er også registreret under *Andre OECD-land*. Disse studier optræder derfor to eller flere steder.

Formål: Flest studier beskriver

Ser vi på de danske studiers overordnede formål, er der en klar overvægt af studier, der har til hensigt at beskrive (87 % af studierne fra 2018-2020, jf. figur 4). Det kan fx være studier, der har til formål at undersøge, hvad pædagogisk personale tænker om kvalitet i dagtilbud. I perioden 2018-2020 er der publiceret 18 eksplorative studier, dvs. studier, der har til formål at udforske processer eller relationer, fx sammenhængen mellem børns legekompeter og matematiske færdigheder. Derudover er der publiceret 17 effektstudier eller interventionsstudier (what-works studier) og 5 kortlægninger/synteser.

FIGUR 4

Danske studiers formål, 2018-2020, antal

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af data fra Kunnskapssenter for Utdanning, UiS.

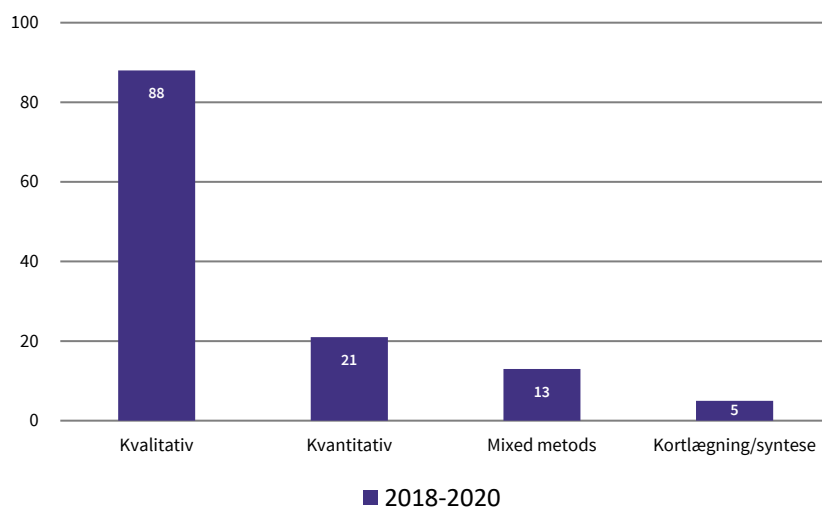
Metode: Kvalitative metoder er mest udbredt

Kvalitative metoder er de mest anvendte dataindsamlingsmetoder i både 2018, 2019 og 2020 i de danske såvel som de norske og svenske studier. Kvalitative metoder er således anvendt i over 70 % af studierne. Der er en svagt stigende tendens over de tre år til, at færre studier er baseret på kvantitative metoder, men da der kun er tale om en treårig periode kan det blot være tilfældigt.

Zoomer vi ind på de kvalitative studier, er de metoder, der tages i brug oftest, interview eller observation. Ser vi nærmere på de kvantitative studier er disse oftest baseret på spørgeskemadata.

FIGUR 5

Danske studier fordelt på dataindsamlingsmetoder, 2018-2020, antal

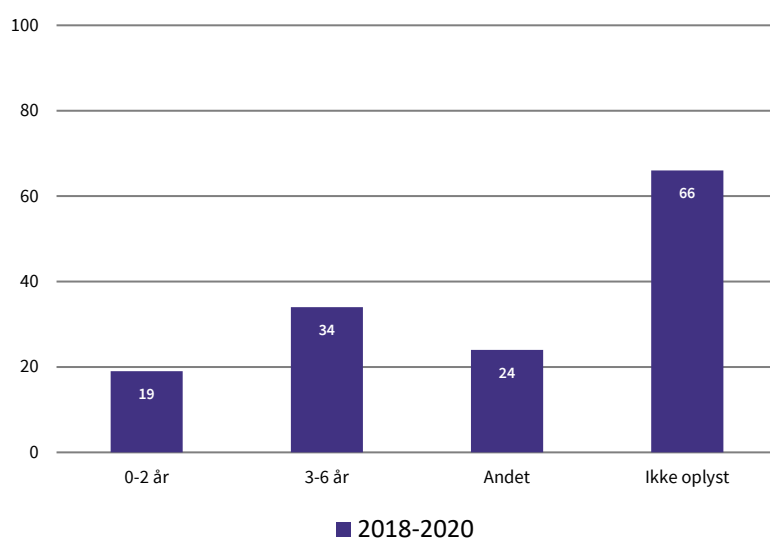
Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af data fra Stavanger Universitet

Tema: Flest studier om de ældste børn

Omkring halvdelen af de danske studier har specifikt fokus på børnene og deres vilkår. De øvrige studier omhandler ofte temaer som pædagogiske praksisser, læring og udvikling, metode og evaluering. Af de studier, der specifikt undersøger børnene og deres vilkår, har størstedelen af forskningen fokus på børn i alderen 3-6 år. Der er en svagt stigende tendens over de tre år til, at stadig flere studier ser på 0-2-årige børn, men da der kun er tale om en treårig periode kan det blot være tilfældigt.

FIGUR 6

Danske studier af børn fordelt på aldersgruppe, 2018-2020, antal

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut på baggrund af data fra Stavanger Universitet

Referencer

Gulbrandsen, A., Furenes, M. I., & Munthe, E. (2020). Forskningskartlegging og vurdering. Empirisk barnehageforskning for de skandinaviske landene i 2020. Kunnskapssenter for utdanning (KSU), Universitetet i Stavanger.

Datagrundlaget

Databasen NB-ECEC NB-ECEC samler kvalitetsvurderet skandinavisk forskning i 0-6-årige børn i dagtilbud. Forskningen er peer-reviewed efter internationale standarder af et skandinavisk forskerpanel og tager udgangspunkt i EPPI-systematikken (udviklet på University of London) suppleret med yderligere kriterier målrettet kvalitativ forskning. Databasen optager studier, der retter sig direkte mod institutionaliserede dagtilbud for 0-6-årige.

Studierne i databasen udvælges ud fra screeninger af centrale skandinaviske og internationale forskningsdatabaser og håndøgninger af centrale skandinaviske og internationale tidsskrifter på dagtilbudsområdet. Mængden af tidsskrifter og databaser suppleres op, efterhånden som der kommer nye til, sådan at screeningerne principielt rummer alle udgivelser af skandinavisk dagtilbudsforskning i hvert kortlagt år.

Opgaven varetages af Kunnskapssenter for Utdanning ved Universitetet i Stavanger. I databasen formidles studier, hvis afrapportering er vurderet til at være af medium eller høj kvalitet, dvs. studier, der rapporterer på en troværdig, tilstrækkelig klar og tydelig måde.